

Universiteiten van Nederland

Autoriteit Consument en Markt
Directie Energie
Postbus 16326
2500 BH Den Haag
ACM-post@acm.nl

Datum 5 augustus 2025 *Uw kenmerk*
Telefoon [REDACTED] *Ons kenmerk* UNL 25 048 U
E-mail [REDACTED]@vastgoed.leidenuniv.nl *Bijlagen*

Onderwerp Zienswijze ontwerpbesluit prioriteringskader bij netcongestie

Geachte Autoriteit Consument en Markt,

Middels deze brief dient UNL namens de Nederlandse universiteiten een zienswijze in op het op 26 juni 2025 gepubliceerde ontwerpbesluit inzake het prioriteringskader bij netcongestie.

Inleiding

Met het ontwerpbesluit biedt de ACM netbeheerders de mogelijkheid om maatschappelijke functies zoals scholen, ziekenhuizen en politiebureaus voorrang te geven bij aansluiting op het elektriciteitsnet in congestiegebieden. UNL onderschrijft het belang van het prioriteren van vitaal transportvermogen voor functies die bijdragen aan congestieverzachters, veiligheid en basisbehoeften. Tegelijkertijd voorziet UNL praktische knelpunten in de toepassing van het besluit, met name in relatie tot de onderzoek-gerelateerde bedrijfsvoering van universiteiten en de intensieve energiebehoefte die daarmee gepaard gaat. Om die reden wordt deze zienswijze ingediend.

Zienswijze

UNL en de Nederlandse universiteiten maken bezwaar tegen het uitsluiten van universiteiten als basisbehoeften bij het prioriteren van transportcapaciteit. Universiteiten zijn niet alleen onderwijsinstellingen, maar ook publieke onderzoeksorganisaties met een wettelijke taak. Het uitsluiten van universiteiten op grond van het feit dat zij niet onder de Leerplichtwet vallen, miskent hun maatschappelijke rol en de impact van hun onderwijs- en onderzoeksactiviteiten op publieke dienstverlening en nationale veiligheid.

De wettelijke verantwoordelijkheid van universiteiten is vastgelegd in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Artikel 1.3 en 1.4 van deze wet bepalen dat universiteiten verantwoordelijk zijn voor het verzorgen van kwalitatief hoogstaand onderwijs en het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Deze taken worden gefinancierd met publieke middelen en zijn van essentieel belang voor de Nederlandse samenleving.

Vereniging Universiteiten van Nederland

Lange Houtstraat 2
Postbus 13739
2501 ES Den Haag

Tel +31 70 302 14 00
E-mail post@unl.nl
Web universiteitenvannederland.nl

KvK 40480226
IBAN NL61 INGB 0001 5964 15
BTW NL007088784B01

Universiteiten van Nederland

Onderbouwing

Universiteiten zijn gericht op het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs en het verrichten van fundamenteel en toegepast onderzoek op actuele thema's die van groot maatschappelijk en nationaal belang zijn, waaronder:

- klimaatverandering en energietransitie,
- medische innovaties en pandemiebestrijding,
- kunstmatige intelligentie en cybersecurity,
- voedselzekerheid en circulaire economie.

Deze maatschappelijke thema's zijn nadrukkelijk verankerd in zowel nationaal als Europees beleid. In het ontwerpbesluit worden instellingen zoals scholen, ziekenhuizen en politiebureaus expliciet erkend als prioritaire functies vanwege hun essentiële rol in de Nederlandse samenleving. Universiteiten vervullen een vergelijkbare publieke taak, met name wanneer hun onderzoeksactiviteiten direct bijdragen aan maatschappelijke en nationale doelstellingen zoals veiligheid, gezondheid en duurzaamheid.

Daarnaast:

- Universiteiten zijn broedplaatsen van innovatie en startups en vormen een essentiële schakel in de kenniseconomie. Zonder betrouwbare netaansluiting kunnen laboratoria, supercomputers, clean rooms en testfaciliteiten niet functioneren, wat directe gevolgen heeft voor de innovatiekracht van Nederland.
- Veel universiteiten voeren onderzoek uit in het kader van internationale consortia (zoals Horizon Europe). Vertragingen of uitval door netcongestie kunnen leiden tot contractbreuk, reputatieschade en verlies van financiering.
- Universiteiten maken langetermijnplanningen voor hun vastgoed en onderzoeksfaciliteiten, maar zijn afhankelijk van externe financiering en besluitvorming, waardoor de exacte timing van energiebehoefte niet altijd voorspelbaar is.
- Universiteiten verduurzamen hun vastgoed conform wettelijke verplichtingen en sectorale routekaarten. Elektrificatie is daarbij essentieel. Zonder voldoende netcapaciteit komen deze ambities in gevaar.
- Campussen worden in het kader van het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting opgeroepen om studentenhuisvesting te faciliteren. Dit vraagt om extra netcapaciteit.
- Fysieke aanwezigheid op de campus is cruciaal voor het welzijn van studenten, zoals gebleken tijdens de coronaperiode. Kwalitatief goede en werkende faciliteiten zijn onontbeerlijk.

Samenvattend

- Universiteiten hebben een wettelijke taak om ingeschreven studenten van kwalitatief onderwijs te voorzien. Dit onderwijs vindt plaats in gebouwen die moeten worden voorzien van stroom.
- Universiteiten gebruiken hiervoor publieke middelen die effectief en zinvol moeten worden besteed.
- Onderzoek is van groot maatschappelijk belang en vereist betrouwbare energievoorziening.
- Ontwikkelingen om faciliteiten te vervangen, verbeteren en verduurzamen staan onder druk bij gebrek aan stroom.
- Groei van onderwijs en onderzoek leidt tot uitbreiding van capaciteit, bijvoorbeeld door meer studenten en sectorplannen.
- Verduurzaming van vastgoed is wettelijk verplicht en vereist elektrificatie. Zonder voldoende netcapaciteit zijn deze ambities niet realiseerbaar.

Universiteiten *van* Nederland

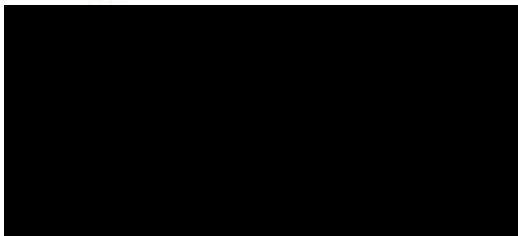
Conclusie

UNL en de Nederlandse universiteiten concluderen dat het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek dient te worden toegevoegd aan de lijst met basisbehoeften, zodat het geprioriteerd kan worden bij aanvragen van transportverzoeken.

Wij hopen dat de ACM deze zienswijze meeneemt in de verdere uitwerking van het besluit. UNL is uiteraard bereid tot nadere toelichting.

Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van u.

Hoogachtend,

Mevrouw drs. [REDACTED]
[REDACTED] UNL